

The background of the cover is black, featuring several large, vibrant red poppies in various stages of bloom. The petals are detailed with fine lines and gradients of red. The stems and leaves are a dark, muted green, some appearing as silhouettes against the black background. The overall mood is dramatic and somber.

Elly Griffiths

HARBINDER KAUR TUTKII

Murhan käsikirjoitus

TAMMI

ELLY GRIFFITHS

Harbinder Kaur tutkii -sarja:

Muukalaisen päiväkirjat (2018, suom. 2022)

Murhan käsikirjoitus (2020, suom. 2023)

Ruth Galloway -sarja:

Risteyskohdat (2009, suom. 2017)

Januksen kivi (2010, suom. 2017)

Jyrkänteen reunalla (2011, suom. 2018)

Käärmeen kirous (2012, suom. 2018)

Korppikuningas (2013, suom. 2019)

Kadonneet ja kuolleet (2014, suom. 2019)

Aavekentät (2015, suom. 2020)

Siniviittainen nainen (2016, suom. 2020)

Maan alla (2017, suom. 2021)

Musta enkeli (2018, suom. 2021)

Kivikehä (2019, suom. 2022)

Lyhdynkantajat (2020, suom. 2022)

Ruth Gallowayn joulukuukirja (2012, suom. 2022)

Elly Griffiths

Murhan käsikirjoitus

Suomentanut
Riina Vuokko

tammi
80 VUOTTA

Sivun 5 sitaatin William Shakespearen näytelmästä
Loppiaisaatto suomentanut Paavo Cajander.

Sivun 64 sitaatin William Shakespearen näytelmästä
Miten haluatte suomentanut Paavo Cajander.

Sivun 129 sitaatin William Shakespearen näytelmästä
Myrsky suomentanut Matti Rossi.

Sivun 334 sitaatin William Shakespearen näytelmästä
Macbeth suomentanut Matti Rossi.

ENGLANNINKIELINEN ALKUTEOS *The Postscript Murders*

ILMESTYI ISOSSA-BRITANNIASSA 2020.

COPYRIGHT © 2020 BY ELLY GRIFFITHS

ALL RIGHTS RESERVED INCLUDING THE RIGHTS OF
REPRODUCTION IN WHOLE OR IN PART IN ANY FORM.

SUOMENKIELINEN LAITOS © RIINA VUOKKO JA TAMMI 2023

TAMMI ON OSA WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖTÄ.

PAINETTU EU:SSA

ISBN 978-952-04-3606-3

*Jupiter ja tähteni olkoot kiitetyt!
— Mutta tässä on vielä jälkikäys.*

WILLIAM SHAKESPEARE, LOPPIAISAAITTO

*”Tunnetteko epämukavaa poltetta vatsanpohjassa,
hyvä herra? Inhottavaa jyskettä pääläella...
salapoliisikuumeesta se johtuu.”*

WILKIE COLLINS, KUUNKIVI

Prologi

Miehet ovat seisokelleet paikallaan kahdeksantoista minuuttia. Peggy on ottanut aikaa sekuntikellollaan. He ovat pysäköineet merenrantaan aivan Benedictin kahvilan eteen. Auto on valkoinen Ford Fiesta. Harmi kyllä rekisterinumero ei näy, mutta kiikarilla erottaa lommon pelkääjänpuoleisessa ovesa. Mikäli auto on vuokraamosta, vaurio on varmasti kirjattu ylös. Peggykin päättää kirjata sen muistiin ja ottaa esiin tutkimuskirjansa, joka simpukoita ja kalastajaveneitä esittävää imelää vesivärikuvitusta myöten esittää viattomasti olevansa *Hienon naisen rantapäiväkirja*.

On montakin syytä siihen, miksi miehet ovat Peggyyn mielestä epäilyttäviä. Ensinnäkään he eivät ollenkaan sovi Shoreham-by-Sean kaupunkikuvaan. Aina toisinaan Peggy pitää listaa ikkunasta näkyvistä ohikulkijoista, huvikseen ja vähän siksikin, että tarkkailijan taidot pysyisivät terässä.

Maanantai, 3. syyskuuta 2018 klo 10.00–11.00

7 eläkeläistä: 2 pariskuntaa, 3 yksin

1 rullaluisteliamies, kolmikymppinen (yli-ikäinen)

4 koiranulkoiluttajaa: 2 skotlanninpaimenkoiraristeytystä,

1 mopsi, 1 villakoira (Huom: koirat jäävät aina mieleen)

Nainen, kolmikymppinen, siististi pukeutunut, puhuu kännykkään

Mies, kuusikymppinen, kantaa mustaa jätesäkkiä, luultavasti asunnoton

4 pyöräilijää

2 hölkkääjää, miehiä: toinen hyväkuntoinen, toinen sydänkohtauksen partaalla

1 yksipyöräisellä ajaja (luultavasti Brightonista)

Nämä rannassa seisoskelevat miehet eivät sovi kuvaan. He eivät pyöräile, hölkkää eikä heillä ole koiria. He eivät ole eläkeläisiä. He ovat arviolta hiukan alle neljäkymmenen, ja molemmilla on lyhyet hiukset, farkut ja lyhyet pusakat, toisella sininen ja toisella harmaa. Millä nimellä nuoriso niitä kutsuukaan? Pilottitakki? Vaatetuksen vuoksi miehet muistuttavat toisiaan, mutta Peggyn arvion mukaan he tuskin ovat sukulaisia. Toisella on paljon tummempi iho ja erilainen ruumiinrakennekin, vanterra pikemmin kuin jäntevä. Tuskin he ovat pariskuntakaan. He eivät katso eivätkä koske toisiinsa eivätkä naura tai riitele – sellaisista merkeistä pariskunnat tunnistaa varmimmin. He vain seisoskelevat, ehkä odottamassa jotakin. Välillä sinitakki vilkaisee talon suuntaan, mutta Peggy pysyttelee piilossa verhon takana. Taustaan sulautumisessa hän on taitava. Kaikki vanhukset ovat.

Ensin hän luuli, että pilottitakit ovat tulleet rantaan Benedictin erinomaisen kahvin houkuttelemina, mutta he eivät ole ottaneet askeltakaan kohti Coffee Shackia. Molemmat näyttävät valppailta, mikä on Peggystä kaikkein huolestuttavinta, ja molemmat ovat selin merelle. Miksi tulla merenrantaan ja olla edes vilkaisematta kimmeltävää ulappaa, jota purjeveneet ja liitävät lokit tänäänkin entisestään kaunistavat? Mutta tätä lyhyttukkaista kaksikkoa kiinnostaa vain tie ja Seaview Court, senioritalo, jossa Peggy lymyilee erkkeri-ikkunan takana. Ei epäilystäkään. Miehet odottavat jotakin. Mutta mitä?

Tasan klo 11.05 sinitakki kaivaa puhelimen esiin ja puhuu siihen. Harmaatakki vilkaisee kelloaan, valtavaa möhkälettä, jonka Peggy erottaa kiikarilla sadan metrin päästäkin. Miehet vaihtavat muutaman sanan ja palaavat sitten autoonsa. Fiesta lähtee liikkeelle, ja Peggy nojautuu lähemmäs ikkunaa nähdäkseen rekisterinumeron.

GY jotain. Onkohan tuo ykkönen vai seiska? Pitäisi käydä tarkastuttamassa näkö. Auto pysähtyy aivan hänen ikkunansa kohdalle. Peggy vetäytyy taas harvan puuvillaverhon taakse. Niin harvan, että sen läpi näkee, vaikkakin vähän huonosti. Silti Peggy on varma, että toinen miehistä kurkottaa ulos ikkunasta ja ottaa valokuvia. Seaview Courtista. Sitten Fiesta kiihdyttää ja on tiessään.

11.07

1. luku

Natalka: pikkusanat

Hän tietää heti, että jotain on vialla. Ei siihen mitään näkyvää syytä ole: postit on kasattu siististi puolipyöreälle pöydälle, asunnossa on hiljaista, ulkona lokit mekastavat jonkun onnetoman kimpussa, teräksiseen art nouveau -auringonlaskuun vangittu kello tikittää rauhallisesti. Mutta jotenkin Natalka tietää. Kuin molekyylit olisivat järjestäytyneet uudelleen.

”Rouva Smith?”

Hän yrittää myös etunimellä, vaikka rouva Smith kuuluu niihin, jotka pitävät mieluummin vähän etäisyyttä.

”Peggy?”

Ei vastausta. Natalka avaa olohuoneen oven. Hän on kuu-levinaan sähköistä huminaa, aivan kuin jokin laite olisi jätetty päälle, mutta Natalka tietää, että rouva Smith avaa radion kahdelta, kuuntelee *Archerit* ja sulkee sen heti kuunnelman päätyttyä varttia yli kahden. Hän ei voi sietää *Iltapäivän draamaa* -ohjelmaa. ”Täynnä itsekeskeisiä ihmisiä höpöttämässä omasta elämästään. Tai sitten aikamatkuksesta.” Kello on nyt kuusi. Iltakäynti, aika auttaa asiakkaita iltatoimissa. On tietysti röhkeää edes olettaa, että kukaan haluaisi nukkumaan kello kuudelta, mutta Natalkalla on vielä viisi muutakin asiakasta, niin ettei mahda mitään.

Hän astuu huoneeseen. Rouva Smith istuu nojatuolissaan erkkeri-ikkunan luona. Hän katselee mielellään merelle, ja hänellä on jopa kiikari, jolla voi tarkkailla harvinaisia lintuja tai, niin kuin Natalka epäilee, vakoilla ohikulkevia laivoja. Mutta

tänään hän ei katsele mitään. Rouva Smith on kuollut. Natalka tietää sen jo ennen kuin tunnustelee pulssia tai panee merkille puoliavoimen suun ja utuiset silmät. Hän koskettaa vanhuksen ihoa. Viileä mutta ei kylmä. Natalka tekee ristinmerkin.

”Lepää rauhassa”, hän sanoo hiljaa ja soittaa Care4Youn toimistoon.

”Patricia Creeve.” Pomo on paikalla. Ihme.

”Rouva Smith on kuollut.” Natalkaa ei kiinnosta tuhlailla sanoja.

”Oletko varma?” Ei Patriciaakaan.

”Ei sykettä.” Kriisin hetkellä Natalka unohtaa kaikki pikkusanat. Kaiken mikä liittäisi asiat yhteen.

”Tulen sinne”, Patricia sanoo. ”Rauha hänen sielulleen.”

Se tulee hänen mieleensä vähän myöhässä, mutta ei Natalka siitä viitsi pahastua. Illasta tulee vielä pitkä.

Natalka istahtaa sohvalle odottamaan Patriciaa. Tavallisesti hän ei ikinä istu asiakkaiden luona, elleivät he sitten varta vasten pyydä häntä jäämään juttelemaan. Peggy ei ollut juttelevaista sorttia. Aina kohtelias kyllä, mutta tiesi, että Natalkalla oli töitä tehtävänä ja vain tietty aika niiden tekemiseen. Nyt tuntuu kummalliselta istua tässä tekemättä mitään, vastapäätä hiljaista hahmoa, joka istuu tuolissaan kuin katselisi merelle. Natalka nousee ja kävelee ikkunan luo. Meri levittäytyy edessä sinisenä, aaltojen harjat pilkistävät esiin valkoisina ja vaaleamman sinisellä taivaalla kaartelee lokkeja. Postikorttinäkymä, jos vain ei käännä katsettaan sivumalle kohti sähköyhtiön muuntajaa ja pahaenteisiä troolareita, joilla on venäjänkielisiä nimiä. Äkkiä Natalka tajuaa seisovansa selin ruumiiseen. Hänestä tuntuu kuin häntä tarkkailtaisiin. Hän käännähtää ympäri, mutta Peggy ei ole hievahtanutkaan. Ei tietenkään, Natalka muistuttaa itseään. Peggy on kuollut. Ei hän ala yhtäkkiä tanssia masurkkaa. Natalka kuulee, kuinka alakerrassa käy ovi. Sitten kuuluu raskaita askelia portaista, ja Patricia astuu huoneeseen. Natalka on jättänyt asunnon lukitsematta.

Natalka viittaa nojatuoliin, ja Patricia tulee lähemmäs. Hän tarttuu Peggyn käteen ammattimaisella otteella, mutta hänen silmissään on surua.

”Hän on nukkunut pois”, Patricia sanoo.

Nukkunut pois. Taas sellainen ilmaus, jota Natalkan on vaikea kunnolla ymmärtää. Se kuulostaa eteeriseltä, katoavalta, ohimenevältä tilanteelta, joka pian unohtuu. Nukahtanut vain. Mutta kuolema on lopullista.

”Oletko soittanut ambulanssin?” Patricia kysyy.

”En”, Natalka sanoo. ”Näkeehän sen, että hän on kuollut. Mikähän hänelle tuli? Sydänkohtausko?”

”Luultavasti. Miten vanha Peggy oli?”

”Yhdeksänkymmentä”, Natalka sanoo. ”Hän oli ylpeä siitä. Pidimme Benedictin kahvilassa pienet juhlatkin.”

”Hän oli ikäisekseen hyväkuntoinen”, Patricia sanoo.

”Nojatuolin vieressä on lääkkeitä”, Natalka sanoo. ”Ehkä hän unohti ottaa ne.”

”Mahdollisesti, mutta luultavasti hän on vain kuollut nukkuessaan. Se on hyvä tapa lähteä”, Patricia lisää ja taputtaa lempeästi Natalkan olkapäätä.

”Niinhän se on”, Natalka vastaa.

”Soitan hautaustoimistoon”, Patricia sanoo. ”Sieltä voidaan lähettää auto hakemaan.”

Patricialla on hautaustoimiston numero puhelimensa suosikeissa. Tietysti. Sillä aikaa kun Patricia puhuu puhelimesta, Natalka lähestyy uudestaan ruumista – Peggyä. On kulunut vain viisitoista minuuttia, mutta hän on muuttunut. Hän ei ole enää Peggy. Nyt tuntuu kuin tuolissa istuisi ihmeen elävän näköinen vanha naista esittävä patsas. Ihosta on tullut vahamainen, ja sylissä lepäävät ristityt kädet näyttävät taiteilijan piirtämiltä. Kuka se olikaan, joka piirsi rukoilijoiden käsiä? Dürer? Natalia on huojentunut, että Patricia on sulkenut Peggyn silmät.

”Lepää rauhassa”, hän sanoo uudestaan.

”Kuule Natalka, lähde vain kotiin”, Patricia sanoo. ”Tämä

on varmasti ollut hirveän järkyttävää. Pidä huomienkin vapaata.”

Melkoisen avokätinen lupaus. Care4Youssa on jatkuva pula hoitajista, ja Natalkaa pyydetään yhtenäen ylimääräisiin vuoroihin. Ajatus vapaapäivästä on päihdyttävä.

”Joko Peggyn perheelle on ilmoitettu?” hän kysyy. ”Hänellä taitaa olla poika.”

”Katson saman tien.” Patricia ottaa Peggyn kansion puoliympyrän muotoiselta pöydältä. Samanlaiset on annettu kaikille asiakkaille, ja hoitajat kirjaavat niihin jokaisen käyntinsä päivämäärän ja kellonajan: *Vessassakäynti, lääkkeet, kaikki kunnossa.*

”Tässä se on”, Patricia sanoo. ”Lähin sukulainen: Nigel Smith, poika. Kännykkänumerokin löytyy.”

Patricia soittaa, ja Natalka kääntyy taas katsomaan Peggyä. Hän näyttää rauhalliselta, niin Patriciaakin varmasti Nigelille sanoo. Nukkui pois rauhallisesti. Peggyn tuolin käsinojalla on avoinna oleva kirja. *Pilvenpiirtäjämurha*, kirjoittanut Dex Challoner. Peggyn kiikari on pöydällä hänen vieressään. Pöydällä on myös kynä, täytetty sanaristikko ja lääkedosetti, sellainen missä on jokaiselle viikonpäivälle oma lokero. Sanaristikon alta pilkistää näkyviin vielä jotakin muutakin. Paperin kulma. Natalka vetää löytönsä esiin. Se on käyntikortti, hyvin asiallisen näköinen, ja teksti on painettu mustalla kaunokirjoitusfontilla.

ROUVA M. SMITH, kortissa lukee. MURHAKONSULTTI.

2. luku

Harbinder: Panda Pop

Rikosylikonstaapeli Harbinder Kaur on iltavuorossa. Se ei ole yhtään hullumpaa. Kotona joutuisi vain kuuntelemaan äidin höpötystä netin deittipalstoista ("Ne ovat uusinta uutta, ja on olemassa ihan erikseen sellaisia ryhmiä, joista sinäkin voisit löytää jonkun kivan sikhimiehen") ja isän paasausta poliitikasta. Töissä on ainakin hiljaista. Ei Neiliä, rikosylikonstaapeli Neil Winstonia, Harbinderin työparia – välillä Neil vitsailee nolosti, että he ovat suorastaan "työpariskunta" – pyyhkimässä pöydältään olemattomia muruja tai tekemässä rasittavia hauiskääntöjään kuin jokainen sekunti, jonka joutuu olemaan poissa kuntosalilta, olisi hukkaan heitettyä aikaa. Ei Donnaa, heidän pomoaan, rikoskomisario Donna Bricea, joka raahaa työpaikalle ostoskassejaan ja valittaa Pringlesien hinnasta. Tyhjässä rikososaston toimistossa tuntuu kuin kaikki olisi järjestyksessä ja helposti hallittavissa. Harbinder mapittaa viimeisetkin paperit ja myöntää mielessään itselleen kunniamerkin. "Länsi-Sussexin paras sikhiesbopoliisi", kaikkein menestynein koko joukosta. Tai no, joukon ainoa. Mutta kunniamerkki mikä kunniamerkki. Mitäköhän sitten seuraavaksi. Pitäisikö tiskata kahvikupit? Kastella nuupottavat rönsyliljat? Soittaa Clarelle ja kuulla heteromaailman uusimmat juorut? Vai menisikö Twitteriin ja saisi hetkessä yliannoksen ihmiskunnasta? Pelaisiko kierroksen tai pari Panda Popia? Sen parempaa tapaa käyttää aikaa tuskin voi ollakaan. Harbinder ehtii jo ottaa puhelimen esiin ja on juuri napauttamassa peliä auki, kun sisäpuhelin surahtaa.

”Täällä olisi joku nainen tulossa sinua tapaamaan, haluaa kuulemma jättää ilmoituksen.”

”Ai.” Kuulostaa mahdollisesti kiinnostavalta. ”Tulen alas.”

Nainen, joka odottaa aulassa Poliisi-lehden vanhojen numeroitten keskellä, ei ole sellainen kuin Harbinder olisi odottanut. Ensinnäkin hän on nuori. Vaaleat hiukset on vedetty poninhännälle, ja kun nainen alkaa puhua, kuulee heti ettei englantia ole hänen äidinkieltään. Hän puhuu sujuvasti, mutta puheessa on kevyt, jännittävä korostus. Shoreham-by-Sean poliisiasemalla ei kovin usein käy nuoria ulkomaalaisia naisia.

”Olen Natalka Kolisnyk”, nainen sanoo. ”En ole varma, teinkö oikein kuin tulini.”

”Tule työhuoneeseen”, Harbinder sanoo. ”Puhutaan siellä.”

Harbinder vie Natalkan Donnin työhuoneeseen. Kun hän näkee millainen sotku siellä vallitsee, hän katuu että väitti työhuonetta omakseen. Donnalla on jopa sellainen ällöttävä söpöstelykalenteri, jossa on kuvia vauvoista kukkaruukuissa. Natalka istahtaa vierastuoliin ja kertoo olevansa kahdenkymmenenseitsemän ja työskentelevänsä hoitajana Care4You-nimisessä kotipalveluyrityksessä. ”Nollatuntisopimus”, hän sanoo ja irvistää. ”Ei työsuhte-etuja, ei matkakorvauksia.” Harbinder nyökkää. Shoreham on täynnä vanhuksia, ja monet tarvitsevat kotihoitoa. Ei ole yllättävää, että palveluiden tarjoajia kohdellaan huonosti ja heille maksetaan minimipalkkaa. Natalka ei kuitenkaan näytä leipäjonosta repäistyltä. Hänellä on yksinkertaiset farkut ja valkoinen teepaita, mutta lenkkarit ovat kalliit Allbirdsit. Harbinder kiinnittää aina huomiota kenkiin.

”Minulla oli Seaview Courtissa asiakas nimeltä rouva Smith”, Natalka sanoo ja katselee ympärilleen huoneessa peittelemättä kiinnostustaan. Toivottavasti hän ei huomaa kukkaruukuvauvoja. Harbinder tietää Seaview Courtin, se on senioritalo aivan rantakadun varressa.

”Hänen nimensä oli Peggy”, Natalka sanoo. ”Peggy Smith. Hän kuoli kaksi päivää sitten. Surullista, mutta ei mitenkään

yllättävää. Hän oli yhdeksänkymmenen. Se olisi voinut tapahtua koska tahansa. Mutta tänään olin siivoamassa hänen asuntoaan. Rouva Smithin poika on tulossa huomenna ja haluaa kaiken olevan valmiiksi laatikoissa. Hän haluaa myydä asunnon saman tien. Sitä lajia.”

Harbinder nyökkää. Hänkin tuntee sen lajin.

”Poika, Nigel, pyysi minua aloittamaan pakkaamisen kirjoista. Rouva Smithillä oli valtavasti kirjoja. Kaikki murhista.”

”Dekkareita?”

”Niin. Sellaisia missä mies tappaa naisen. Tai nainen tappaa miehen. Joskus se menee niinkin päin. Mutta ei kovin usein.” Natalkan hymy paljastaa valkoiset ja tasaiset hampaat. ”Ja poliisi ratkaisee kaiken viimeisellä sivulla.”

”Juuri niin se menee oikeassakin elämässä”, Harbinder sanoo. ”Joka kerta.”

”No, minä aloin pakata kirjoja laatikoihin. Sitten alkoi kyllästyttää, ja selailin ja lueskelin niitä vähäsen. Ja sitten huomasin jotakin.”

”Mitä?” Harbinder kysyy. Natalka yrittää selvästi pitkittää kertomustaan, mutta Harbinder on kärsivällisellä tuulella.

”Kaikki ne kirjat on kirjoitettu hänelle. Rouva Smithille.”

”Tarkoitatko, että hän on kirjoittanut ne?”

”En.” Natalka napsuttaa sormiaan yrittäessään tavoittaa oikeaa sanaa. ”Ne on kirjoitettu *hänelle*. Rouva Smithille, jota ilman... blaa blaa blaa.”

”Omistettu hänelle?”

”Niin! Omistettu hänelle. Kaikki ne murhakirjat on omistettu hänelle. Eikö se ole aika outoa?”

”Ehkä hiukan. Ovatko ne eri kirjailijoiden teoksia?”

”Ovat, monen eri kirjailijan. Mutta paljon oli Dex Challonerin kirjoittamia. Hän on kuuluisa. Googlasin.”

Harbinder on kuullut Dex Challonerista. Hän on tšekäläisiä, ja hänen kirjojaan on korkeissa pinoissa kaikissa kirjakaupoissa kautta maan. Niiden päähenkilö on ilmeisesti yksityisetsivä

nimeltä Tod France, joka ei ulkonäön puolesta muistuta vähäkään yhtään Harbinderin tapaamaan yksityisetsivää.

”Ja ne kaikkiko on omistettu rouva Smithille?”

”Osa on. Osassa hänet mainitaan siellä ihan lopussa.”

”Kiitoksissako?”

”Niin. Kiitos äidille ja isälle. Kiitos kustantajalle. Ja kiitos rouva Smithille.”

”Mikäköhän siihen on syynä.”

”Minä tiedän”, Natalka sanoo kuin olisi lyömässä pöytään voittokättä. ”Rouva Smith oli murhakonsultti. Löysin tämän. Pöydältä hänen tuolinsa vierestä. Sen saman tuolin, jossa hän kuoli”, hän lisää vähän tarpeettomasti, kuin haluaisi herkutella yksityiskohdilla.

Natalka laskee pienen valkoisen kortin pöydälle Harbinderin eteen. Totta tosiaan, siihen on painettu mustalla fraktuura-fontilla: ROUVA M. SMITH. MURHAKONSULTTI.

”Murhakonsultti?” Harbinder sanoo. ”Mitä se tarkoittaa?”

”En tiedä”, Natalka sanoo. ”Mutta onhan se epäilyttävää. Nainen kuolee, ja sitten paljastuu, että hän on murhakonsultti.”

”Täytyy ensin selvittää mitä se tarkoittaa, sitten voi päättää onko se epäilyttävää”, Harbinder sanoo. ”Mutta miksi kortissa lukee M. Smith? Taisit sanoa, että rouvan nimi oli Peggy.”

”Peggy on usein Margaretin lempinimi”, Natalka sanoo. ”Englantilaiset nimet ovat sillä lailla kummallisia.”

”Minä olen englantilainen”, Harbinder sanoo. Hän ei halua antaa Natalkalle tilaisuutta ajatella muuta vain siksi, ettei hän ole valkoinen.

”Minä olen Ukrainasta”, Natalka sanoo. ”Meilläkin on paljon kummallisia nimiä.”

Harbinder ajattelee Ukrainaa, ja hänen mielessään keriyyty auki toinen toistaan synkempiä kuvia: Tšernobyl, Krimin valtaus, lentokoneen maahansyöksy. Mahtaakohan Natalkakin osoittautua yhtä huonojen uutisten tuojaksi?

”Miten Peggy Smith kuoli?” hän kysyy.

”Sydänkohtaus”, Natalka vastaa. ”Niin lääkäri sanoo. Minä löysin hänet. Hän vain istui tuolissaan ikkunan ääressä.”

”Eli ei merkkejä mistään epäilyttävästä?”

”En aluksi ajatellut, että olisi. Eikä pomonikaan. Mutta enää en ole varma. Tai siis, mistä sitä tietää mikä on epäilyttävää ja mikä ei.”

”Niin, se on hyvä kysymys”, Harbinder sanoo.

Kotimatalla hän miettii keskustelua. Noin päällisin puolin ei vaikuta erityisen epäilyttävältä, että yhdeksänkymppinen nainen löydetään kuolleena tuolistaan. Mutta ehkä salaperäinen Natalka (salaperäisellä tavalla viehättävä Natalka) on oikeassa. Ehkä olisi syytä vilkaista tapausta hiukan tarkemmin. Kyllähän se tuntuu erikoiselta, jos vanha nainen mainitaan vaikka miten monissa kirjoissa. Ja ”murhakonsultti” kuulostaa pahaenteiseltä. Harbinder kääntää puhelintaan soittamaan Clarelle. Harbinder on riittävän vanha, että jaksaa innostua ääniohjattavista laitteista. Veljen lapsille kaikki sellainen on itsestäänselvää.

”Hei, Harbinder.” Claren ääni – itsevarma, vähän kärsimätön – täyttää Harbinderin auton. ”Miten menee?”

”Onko sinulle koskaan omistettu kirjoja?”

”Ai mitä?”

”Luet paljon. Opetat luovaa kirjoittamista. Onko kukaan koskaan omistanut kirjaa sinulle? Clarelle, jota ilman tämä kirja olisi valmistunut kaksi kertaa nopeammin.”

Clare nauraa. ”Ei, kukaan ei ole koskaan omistanut kirjaansa minulle.”

”Eikö edes Henry?” Claren poikaystävä on tutkijana Cambridgessa.

”Seuraavan kiitoksissa minut saatetaan ehkä mainita.”

”Tuntuuko sinusta kummalliselta, jos ihan tavalliselle ihmiselle on omistettu monta kirjaa ja vielä useammassa hänet mainitaan kiitoksissa?”

”Ehkä, ellei se joku satu olemaan kustannustoimittaja.”

”Mitä kustannustoimittaja tekee?”

”Aiotko vaihtaa alaa? Kustannustoimittaja lukee käsikirjoituksen ja korjailee virheitä, jos vaikka jonkun henkilön nimi vaihtuu kesken kaiken tai tapahtumien aikajärjestys ei mene kukaan loogisesti, kaikkea sellaista. Sitten tekstin lukee vielä oikolukija. Paitsi ettei oikolukijoita käytetä enää yhtä paljon kuin ennen.”

Olisikohan Peggy Smith ollut oikolukija? Kuulostaisi mahdolliselta, Harbinder ajattelee. Juuri sellaiselta työltä, jota vanha eläkeläisnainen voisi tehdä. Mutta käyntikortissa ei lukenut ”oikolukija”. Siinä luki ”murhakonsultti.”

”Miksi kyselet?” Clare kysyy. ”Ja tuletko käymään? Laitoin pastaa, sitä on vielä jäljellä.”

”Houkutteleva tarjous”, Harbinder sanoo. ”Mutta minun pitää mennä kotiin. Sano terveisiä Georgielle ja Herbertille.”

Kello on melkein kymmenen, kun Harbinder pysäköi autonsa parkkiluolaan vanhempiansa kodin lähelle. Hän ajattelee taloa edelleen vanhempiansa kotina, vaikka yhtä lailla se on hänenkin kotinsa. Joskus hän sanoo itselleen asiaankuuluvan järkyttynein äänenpainoin: ”Harbinder Kaur oli kolmenkymmenenkuuden ja naimaton. Hän asui yhä vanhempiansa kanssa.” Jos siten kuvailtaisiin jonkin kirjan henkilöahmoa, olisi etäisinkin mahdollisuus tuntea minkäänlaista sympatiaa menetetty heti käteilyssä. Harbinder ei tosin edes lue sen tyyppisiä kirjoja. Mutta jos ei lasketa sitä lyhyttä jaksoa, jonka hän vietti kimpakämpässä muiden poliisikoululaisten kanssa, hän on asunut koko ikänsä tässä pienessä asunnossa perheen kaupan yläkerrassa. Tavallaan se sopii hänelle. Harbinder viihtyy vanhempiansa seurassa, ja on mukavaa kun ruoka tulee valmiina pöytään ja muutenkin pidetään toisista huolta. Mutta on siinä huonojakin puolia. Esimerkiksi se, etteivät vanhemmat tiedä hänen olevan lesbo.

Harbinder toivoo, että kotona on hiljaista. Kauppa pannaan kiinni puoli kymmeneltä, ja luultavasti äiti jo torkkuu television

ääressä ja Harbinderille on jätetty jotain hyvää ruokaa uuniin odottamaan. Isä on varmaankin hyvää vauhtia keräämässä höyryä televisiouutisten takia ja Sulattaani, heidän laiskanpulskea saksanpaimenkoiransa, kättää iltakävelylle. Mutta portaita kiivetessään Harbinder kuulee punjabinkielistä keskustelua. Voi itkut, vanhemmilla taitaa olla vieraita. Miten kaksi niin sosiaalista ihmistä onkin voinut saada tyttärensä, joka pitää Panda Popista enemmän kuin ihmiskunnasta?

”Siinä hän nyt sitten tulee”, sanoo hänen äitinsä Bibi, aivan kuin Harbinder olisi varieteenäytöksen odotettu päättähti. ”Siinä meidän Harbinderimme viimein on.”

Pöydän ääressä istuvat kaksi naista näyttävät siltä kuin olisivat odottaneet kiinnostavampaakin vierasta. Harbinder muistaa hämärästi nähneensä heidät joillakin niistä harvoista kerroista, kun on käynyt tempelissä.

”Mitä kuuluu, Harbinder?” toinen kysyy. Amrit? Amarit?
”Vieläkö olet poliisissa?”

En, Harbinderin tekisi mieli vastata, muuten vain raahaan käsiraautoja mukani. ”Olen”, hän vastaa englanniksi. ”Yhä edelleen poliisissa.”

”Harbinder on rikosylikonstaapeli”, hänen isänsä Deepak sanoo. ”Tekee kovasti töitä.” Deepak seisoo ovensuussa Sulattaanin kanssa ja näyttää vähän siltä kuin haluaisi jo keittiönsä takaisin.

”Onko sinulla poikaystävä?” toinen naisista kysyy. Mikä hemmetti vanhoja ihmisiä vaivaa? Millä perusteella he luulevat voivansa kysellä tällaisia?

”Odottelen vielä sitä oikeaa”, Harbinder sanoo hammasta purren.

”Mitenkäs vanha sinä nyt oletkaan?” Amrit kysyy terävästi. ”Kolmekymmentäkahdeksan? Kolmekymmentäyhdeksän?”

”Neljäkymmentäkuusi”, Harbinder sanoo. Ei siinä ole kuin kymmenen vuotta ylimääräistä. ”Enkö näytäkin ihan hyvältä ikäisekseni?”

”Vähän yli kolmenkymmenen hän vasta on”, Bibi korjaa nopeasti. ”Onko nälkä, Harbi? Säästimme sinullekin.”

Harbinderin tekisi mieli rynnätä suoraan yläkertaan ja käydä saman tien nukkumaan, mutta nälkä hänellä on ja äiti on laittanut voikanaa. Hän istahtaa pöydän ääreen.

”Haluaisitteko kyydin kotiin?” Deepak ehdottaa kyläilijöille, jotka molemmat tuijottavat Harbinderia kuin odottaisivat hänen hetkenä minä hyvänsä ryhtyvän tekemään taikatempuja.

Naiset nousevat hieman vastahakoisesti. Äkkiä Harbinder tajuaa, että vanhoista eukoista saattaa nyt olla hyötyäkin.

”Satutteko tietämään Seaview Courtin?” hän kysyy.

”Tietysti”, Amrit sanoo. ”Se merenrannassa oleva paikka. Baljeet Singh asui siellä. Kunnes kuoli.”

”Ja se yksi nainen, joka eli satavuotiaaksi”, toinen täydentää. ”Kuningattarelta tuli onnittelusähke.”

Kaikki äidin iäkkäät ystävättäret rakastavat kuningatarta. Heidän mielestään hän on kovin intialainen.

”Se on jonkinlainen vanhustentalo, eikö niin?” Harbinder kysyy.

”Tavallaan, mutta ei siellä ole minkäänlaista henkilökuntaa. Kunhan nyt vain sanovat niin, että saisivat asunnoista paremman hinnan.”

”Paikka ei siis ole mikään erityisen turvallinen?”

”No ei”, toinen naisista sanoo. ”Ovessa on koodi, mutta kyllähän siellä ramppaa väkeä yhtenäin. Hoitajia tietysti enimmäkseen, mutta sinne pääsee kuka vain. En ikinä päästäisi äitiäni asumaan sellaiseen.”

Äitiään? Kuinkahan vanha tämä äiti oikein on?

”Miksi kyselet?” Deepak kysyy ja kilistelee auton avaimia.

”Ihan muuten vain”, Harbinder sanoo. Hän keskittyy voikanaansa, ja kaikeksi onneksi kyläilijät ymmärtävät vihjeen ja lähtevät. Miksiköhän isä tarjoutui viemään heidät kotiin? Yhtä hyvin eukot voisivat lentää luudillaan.

PS. Kiitos murhista.

90-vuotias Peggy Smith menehtyy kotonaan eikä tapauksessa näytä olevan mitään epäilyttävää. Sitten käy ilmi, että viattomalta vaikuttanut vanhus työskenteli dekkari-kirjailijoita auttavana murhakonsulttina. Kun kuvioon vielä lisätään uhkaavia postikortteja, mystinen kirjavarkaus sekä murhakonsultin palveluja käyttäneen kirjailijan kuolema, rikosylikonstaapeli Harbinder Kaurista alkaa näyttää siltä, että murhasta tuli totta.

Hykerryttävän jännittävä *Murhan käsikirjoitus* on Harbinder Kaur tutkii -sarjan toinen, itsenäinen osa. Sarjan aloittanut *Muukalaisen päiväkirjat* voitti arvostetun parhaan jännityskirjan Edgar-palkinnon vuonna 2020.

”*Murhan käsikirjoitus* on Elly Griffithsin rakkauskirje rikoskirjallisuudelle.”

BOOK REPORTER

”Jos tahdot sekä viihtyä että matkustaa murhien perässä, tartu tähän kirjaan.”

DAILY RECORD

9 789520 436063

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-3606-3